

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за травень 2016 року)

8 травня було відзначено День пам'яті та примирення, а 9 травня – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (або День Перемоги). Так, в Києві, на території Національного музею історії України у Другій світовій війні, за участі перших осіб держави, а також ветеранів УПА, Червоної армії, бійців АТО, відбулося символічне запалення вогню, що символізує настання Першої Хвилини Миру, відкрито виставку «Матері героїв»; на Камерній сцені ім. С. Данченка Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка показано виставу «Слава героям» П. Ар'є. 9 травня у столиці з нагоди Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні пройшов марш військових духових оркестрів; на Володимирській гірці капелани із зони проведення АТО помолилися за мир, перемогу та бойовий дух українських армійців; прем'єру вистави «В цьому милому старому домі» О. Арбузова показали актори Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки. Численні заходи було організовано й іншими закладами галузі.

Вшанування пам'яті жертв політичних репресій відбулося 15 травня в Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» за участі керівництва держави. На території заповідника працювала документальна виставка «Биківня – територія пам'яті». Представлені на ній 12 банерів висвітлювали розгортання і перебіг «Великого терору» в Україні, «територію смерті» – місця масових розстрілів у Києві, історії жертв та їхніх вбивць. Унікальні документи й фото було надано з українських архівів.

Численні заходи було приурочено до Дня пам'яті кримських татар, що відзначався 18 травня. Кульмінацією вшанувань пам'яті жертв депортації стали акції, організовані у столиці: в Національній опері України – концерт-реквієм; у Національному музеї історії України – мультимедійна інсталяція «Унутра», фотовиставка та виставка картин Р. Емінова із серії «Депортація»; у Національному музеї літератури України – виставка молодих кримськотатарських художників «Кримські відчуття», пам'ятна акція «Коли ми повернемося, а ми обов'язково повернемося!» та літературні читання «Ми – зорі одного неба» та ін.

22 травня минуло 155 років від часу перепоховання Т. Шевченка на Чернечій горі в Каневі. З цієї нагоди в Києві, в церкві Різдва Христового, відбулася панахида. Саме тут у травні 1861 року було встановлено труну з тілом Т. Шевченка, що перевозилась із Санкт-Петербурга до Канева, та відбулося відспівування Кобзаря. Панахиду відправив предстоятель Української православної церкви Київського патріархату, патріарх Філарет. А в Національному музеї Тараса Шевченка до цієї дати приурочили урочисту церемонію нагородження переможців XV Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!» та відкриття виставки рисунків Г. Честахівського. Експозицію доповнила філателістична виставка «Останнім шляхом Кобзаря». В її основі – унікальний експонат «Останнім шляхом Кобзаря», створений з ініціативи українського філателіста О. Канівця під час проведення Міжнародного поштового походу-реквієму 7–29 травня 2011 року.

На батьківщині поета і художника – у Каневі Черкаської області – проведено всеукраїнський літературний конкурс, переможницею якого стала поетеса Н. Позняк із Сум. У виставковій залі музею Т. Шевченка на Чернечій горі відкрито соціально-патріотичний проект «Обрані часом» народного художника України В. Слєпченка. 22 травня вшанування пам'яті Кобзаря відбулося в Свято-Успенському соборі. А з місця, де у травні 1861 року стояла труна з прахом Т. Шевченка, колони учасників пішого ходу «Останнім шляхом Кобзаря» пройшли вулицями Канева до Чернечої гори. На могилі Кобзаря кількатисячний зведений хор виконав «Заповіт». А боєць полку Нацгвардії «Азов» І. Зелінський передав до музею Шевченківського національного заповідника символічну знахідку зі східного фронту – книгу про Т. Шевченка «Вічний, як народ», знайдену в школі селища Широкине, яке визволяли від окупантів. Ще один подарунок музею – 20-метровий рушник – привезли студенти Чернігівського національного університету. Молодь виготовила його власноруч. Тут же відбулося вручення відзнак переможцям VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т. Шевченка. У вшануванні пам'яті Кобзаря взяли участь кілька тисяч гостей з усієї України, народні депутати, а також делегації з Румунії та Польщі.

Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій...» і в його рамках Всеукраїнський культурно-мистецький проєкт «Мальовнича Україна» проводилися на Сумщині. На свято цього разу з'їхалися 20 травня майже 60 письменників. В обласному центрі вони зустрілися з учнями, освітянами, бібліотекарями, шанувальниками творчості Кобзаря. У Сумському вищому училищі культури і мистецтв ім. Д. Бортнянського відбулася офіційна частина урочистостей. Свято «В сім'ї вольній, новій» щороку відбувається в різних областях України. Приймавши торік естафету від Чернігівщини, цього річного травня сумчани передали її Луганщині.

До 125-річчя від дня народження М. Булгакова 13 і 14 травня в Київському літературно-меморіальному музеї письменника проходила міжнародна

наукова конференція. Приєдналася до свята й «Укрпошта», випустивши марку «Михайло Булгаков. 1891–1940». А в Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського до 31 травня працювала тематична виставка, перший розділ якої презентував видання, присвячені життю і творчості М. Булгакова, а другий знайомив відвідувачів з його творами.

Продовжувалося проведення численних заходів задля підтримки військових, підняття їх бойового духу, а також морально-духовної підтримки жителів Донецької та Луганської областей, які мешкають на територіях, прилеглих до зони АТО. Так, група провідних акторів Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, до яких долучився і Міністр культури України Є. Нищук, відвідали бійців бригади швидкого реагування в навчальному центрі Національної гвардії «Старе», де на один день занурились у військове життя нацгвардійців і дали концерт.

17 травня у Національному музеї історії України у Другій світовій війні відбулася презентація виставкового проекту «Військово-польовий АРТ». Експонувалися речі із зони АТО, перетворені народними майстрами на витвори мистецтва.

На Дніпропетровщині відкрито масштабну вуличну експозицію першого в Україні музею АТО. Над створенням музею працювали волонтери, учасники АТО, історики, музейні працівники, художники, дизайнери, обласна асоціація об'єднання учасників АТО і обласна державна адміністрація. Вулична виставка музею називається «Дорогами Донбасу». Вона об'єднала близько 400 експонатів. В центрі виставки – асфальтована дорога. З обох її сторін – списана військова техніка, яка була у використанні на Донбасі. А в обласному центрі відбувся I Всеукраїнський фестиваль «Пісні, народжені в АТО», який організували волонтери та представники облдержадміністрації.

У рамках Загальноукраїнського проекту культурної інтеграції «Український Донбас», ініційованого Міністерством культури України, група артистів Харківського національного академічного театру опери та балету відвідала 26 і 27 травня з концертами селища Новобіла, Можняківка та смт Новопсков Луганської області в зоні проведення АТО. Актори Ніжинського академічного українського драматичного театру імені М. М. Коцюбинського перебували з творчою поїздкою у прифронтових містах Бахмуті та Селідовому Донецької, а також у містечку Рубіжному Луганської областей. Колектив запропонував глядачам до перегляду вистави «Останній гречкосій» О. Огородника та «Казка про справжню дружбу» П. Морозова. А у Волинській державній обласній науковій бібліотеці імені Олени Пчілки було проведено онлайн-зустріч «Впали славою святих України сини» з Волноваською центральною районною бібліотекою. Під час зустрічі працівники Волинського краєзнавчого музею розповіли та продемонстрували світлини експозиції, присвяченої АТО, прозвучали пісні у виконанні студентів Волинського дер-

жавного училища культури і мистецтв ім. І. Ф. Стравінського та соліста Волноваського районного центру культури і дозвілля А. Менглебея тощо.

Гурт «Океан Ельзи» відіграв у Маріуполі Донецької області безкоштовний концерт, який зібрав 30 тис. глядачів.

У Вінниці, на фасаді будівлі, в якій розміщується Донецький національний університет, що переїхав сюди з окупованого Донецька, відкрито меморіальну дошку на честь його випускника, добровольця полку особливого призначення «Дніпро-1» Ю. Матуцака, який загинув під час бойових дій на сході країни. Ескіз її виконав батько покійного – художник, а втілив у бронзі вінницький скульптор В. Оврах.

Релігія

Урочиста академія з нагоди 50-ліття служіння Патріарха Філарета відбулася 12 травня в Національному палаці мистецтв «Україна». У заході взяли участь представники державної влади і УПЦ КП. У концертній програмі виступили Національна заслужена академічна капела України «Думка», Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Г. Верьовки, Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені Павла Вірського, Заслужений академічний Ансамбль пісні і танцю Збройних сил України, Дитячий танцювальний ансамбль «Цьомочки» зі Львова, народні артисти України Н. Матвієнко, О. Білозір, В. Зінкевич, заслужений артист України О. Павлишин, заслужена артистка АР Крим Л. Османова та інші.

11 та 12 травня в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за підтримки та участі Міністерства культури України та інших зацікавлених міністерств і відомств відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Військове капеланство в Україні: підсумки першого етапу інституалізації (2014–2016 рр.)». Конференція збрала близько 200 учасників, серед яких народні депутати, урядовці, священнослужителі, представники громадських молодіжних, ветеранських і волонтерських організацій, студенти, аспіранти, викладачі, науковці, представники військових формувань.

З ініціативи «Європейського християнського конгресу» 17 травня у Будинку митрополита Національного заповідника «Софія Київська» проведено конференцію «Канонічність Українського Православ'я: історія проблеми». Під час її роботи науковці, громадські діячі та журналісти у доповідях та дискусіях розглядали питання історії канонічності українського православ'я, канонічного права та політичні аспекти подолання імперського втручання Росії в життя українського православ'я.

24–26 травня у Львові проходила XXVI Міжнародна наукова конференція «Історія релігій в Україні», яку організували Інститут релігієзнавства музею історії релігії, місцеве відділення Інституту української археографії та

джерелознавства імені М. Грушевського НАН України, відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. Сковороди НАН України. Конференцію було присвячено пам'яті одного із засновників релігієзнавчого форуму, доктору історичних наук, професору Я. Дашкевичу з нагоди 90-річчя від дня його народження. У заході взяли участь понад 160 учасників: вчені-релігієзнавці, представники духовенства, працівники музеїв майже з усіх областей України, а також із-за кордону.

До дня Європи

19–22 травня Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал» і Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара» проводили в Києві II Міжнародний фестиваль традиційних культур «ЕтноСвіт». Метою заходу було створити платформу для культурного обміну та інтеграції українців у світовий простір. Більше 250 учасників з України та світу представили на фестивалі традиції, ремесла, народні технології. Також кияни і гості столиці відвідали Фестиваль вуличної музики «Street Music Day» за участю музикантів з різних країн світу, Фестиваль у традиційному європейському стилі «Пікнік у Європі» та інші заходи.

Масштабні святкування відбулися в Чернігові, де Департамент культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації організував I Міжнародний фольклорний фестиваль національних культур «Поліське коло». На ньому особливості національних культур представили білоруси, поляки, євреї, роми, німці та азербайджанці. А в рамках I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сіверщина. Від столиці до столиці» пройшов фестиваль «Культурні скарби Сіверщини». Його організатори – Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка та Національний заповідник «Гетьманська столиця». Ініціативу підхопили мистецькі колективи, майстри народної творчості Сумської та Чернігівської областей, які продемонстрували свої вироби, підготували концертні номери та провели майстер-класи. А в Кіровограді представлено віртуальну виставку «Куточки Європи», покликану показати калейдоскоп європейських краєвидів на картинах із фондів зібрання обласного художнього музею, серед яких чільне місце займають українські.

Мистецька премія «Київ»

Вже 16-те вручення премії відбулося 26 травня з нагоди Дня Києва найкращим митцям у семи номінаціях: у галузі літератури (мистецька премія «Київ» імені Є. Плужника) – В. Даниленку, прозаїку, члену Національної спілки письменників України – за книгу «Грози над Туровцем» (2015 р.): у галузі кіномистецтва (мистецька премія «Київ» імені І. Миколайчука) – С. Цалику – сценаристу, члену Національної спілки кінематографістів України, О Чорному – кінорежисеру, члену Національної спілки кінематографістів

України, О. Маловіцькому – кінооператору, члену Національної спілки кінематографістів України – за повнометражний документальний фільм «Голлівуд над Дніпром. Сни з Атлантиди» (2014 р.); у галузі музичної композиції (мистецька премія «Київ» імені А. Веделя) – Б. Фільцу – заслуженому діячу мистецтв України, члену Національної спілки композиторів України – за хоровий реквієм «Пам'яті героїв Небесної сотні» (2014 р.); кантати «Любіть Україну», «Юнакові», «Пори року» (2013 р.); сакральні твори хору а cappella (2013 р.); у галузі театрального мистецтва (Мистецька премія «Київ» імені А. Бучми) – В. Гиричу – народному артисту України, режисеру, члену Національної спілки театральних діячів України – за виставу «Сон» за творами Т. Шевченка (режисер-постановник, 2014 р.); у галузі образотворчого мистецтва (Мистецька премія «Київ» імені С. Шишка); О. Мельнику – художнику монументально-декоративного мистецтва, члену Національної спілки художників України – за твори «Пробудження» (2013 р.), «Дзвонар» (2014 р.) та «Спломенілий цвіт» (2015 р.). у галузі журналістики (Мистецька премія «Київ» імені А. Москаленка) – А. Мельничуку – заслуженому журналісту України, члену Національної спілки журналістів України – за книгу «Погляд крізь час» (2015 р.) та серію публікацій про відомих столичних діячів літератури і мистецтва (2013 – 2015 рр.); у галузі народного декоративного мистецтва (Мистецька премія «Київ» імені С. Колоса) – О. Доріченку – майстру народного малярства, члену Національної спілки майстрів народного мистецтва України – за серію робіт «Козацьке плесо історії» (2013–2015 рр.).

МУЗИКА

Тріумфальним виступом у Національній філармонії України фіналістів Середньої групи та врученням головних призів у Києві завершився XI Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця, який проходив у Будинку вчених та Національній філармонії України з 20 по 4 травня. Серед переможців, зокрема, О. Канке з України, який отримав першу премію та золоту медаль у середній групі. Окремі шості премії одержали три учасники, у тому числі українець І. Овчаренко. У молодшій групі на другому й третьому місцях, відповідно, українці Р. Федюрко та Д. Семикрас. Четверте, п'яте і шосте місця – також у наших юних співвітчизників: М. Мирошниченка, А. Заїки та М. Мацієвської. Лауреати отримали грошові нагороди, дипломи та відзнаки. У групі «Горовиць-Дебют» українські піаністи виграли у трьох номінаціях із чотирьох: одну першу премію здобула 8-річна киянка К. Єлисеєва і дві – Х. Михайличенко, чия родина переїхала до Києва з Криму.

З 13 по 20 травня у столиці, в рамках XIV Міжнародного форуму «Музика молодих», відбувся Міжнародний конкурс молодих композиторів «Gradus ad Parnassum». Засновником та організатором конкурсу є Національ-

на Спілка композиторів України. Мистецький проект отримав державну підтримку за результатами рішення Експертної ради при Мінкультури з відбору культурно-мистецьких проектів. «Gradus ad Parnassum» проводиться з метою виявлення і підтримки молодих композиторів, а також налагодження міжнародної комунікації між композиторами та виконавцями. До участі у цьогорічному музичному форумі молодих композиторів подали заявки близько 40 учасників із України та з-за кордону. Конкурс проводився у п'яти категоріях (від 7 до 35 років), у тому числі у чотирьох вікових категоріях та окремії категорії «Молодіжна симфонічна музика»: відбулися прослуховування учасників за участі Національного ансамблю солістів «Київська Камерата», концерти сучасної академічної музики; лекції; нагородження та концерт переможців у Концертному залі Національної спілки композиторів України.

20 травня у Львові стартував XXXV Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози», який проходить до 12 червня. Даний захід є концертом-відкриттям твору, виконавця чи програми. У філармонії виступили зіркові гості з провідних країн світу, Оркестр «INSO-Львів» разом із солістами – піаністом В. Грязновим, скрипалем В. Соколовим, Оркестр «Віртуози Львова», Камерний оркестр «Академія», Академічний інструментальний ансамбль «Високий Замок», Академічний симфонічний оркестр Львівської філармонії.

З 28 по 30 травня у Львові перебували понад 60 арфістів з різних країн світу, які взяли участь у II Міжнародному фестивалі-конкурсі арфового мистецтва імені В. Полтаревої. У програмі заходу – прослуховування конкурсантів з України та з-за кордону, майстер-класи членів журі та концерт за участі членів журі і переможців попереднього фестивалю-конкурсу.

29 травня у Тростянці на Сумщині у форматі open air відбувся IV Міжнародний фестиваль класичної музики «Чайковський-Fest». Крім учасників із-за кордону виступили симфонічний оркестр Харківської філармонії, який виконав відомі твори П. Чайковського з балетів «Лускунчик» та «Лебедине озеро», скрипкові концерти «Пори Року» А. Вівальді, а також відому музику до легендарних кінострічок: «Пірати Карибського Моря», «Спосок Шиндлера», «Зоряні Війни» та багато інших. Також на фестивалі було представлено проект «Джаз Коктейль» у складі Київського квартету саксофоністів та відомих джазових виконавців з різних куточків України.

6–9 травня у Дрогобичі Львівської області проходив IX Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», присвячений 80-річчю від дня народження всесвітньо відомого композитора, засновника української школи джазу на баяні, представника Львівської баянної школи, заслуженого діяча мистецтв України, професора Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової В. Власова. Цьогорічний форум об'єднав виконавців із України та з-за кордону у сольному, ансамблевому та оркестровому музикуванні. Свою виконавську майстерність продемонстрували учні початкових мис-

тецьких навчальних закладів, студенти навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, професійні виконавці, викладачі ВНЗ. Гран-прі здобули Р. Сапунцов (Черкаська ДМШ № 3); М. Дзюрах (Львівське ДМУ ім. С. Людкевича); М. Тримиш (НМАУ ім. П. І. Чайковського).

У Національній опері України відбувся концерт, присвячений творчості П. Чайковського. На прохання публіки дирекція театру повторила аншлаговий захід, підготовлений до 175-ї річниці від дня народження видатного композитора (режисер-постановник А. Солов'яненко), проведений у грудні минулого року.

17 травня, у день народження Б. Шарварка, українського режисера масових видовищ, з ім'ям якого пов'язані найяскравіші сторінки загальнонаціональних концертних програм і фестивалів 1980–1990-х років, в Національному палаці мистецтв «Україна» відбувся гранд-концерт «Дарую вам свято!», де виступали колективи й артисти, з якими майстра довгі роки пов'язувала творча доля: Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Г. Верьовки, Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені Павла Вірського, Національна заслужена академічна капела України «Думка», Чоловіча хорова капела України ім. Л. М. Ревуцького, народні артисти України Н. Матвієнко, О. Білозір, І. Бобул, П. Зібров та інші. На фасаді палацу «Україна» встановили пам'ятну дошку Б. Шарварку.

13 травня у Львівській опері відбулася благодійна музична акція в рамках проекту «ТРИ „С”»: Скорик – Сильвестров – Станкович», мета якого – представити творчість трьох «китів» сучасної української класичної музики, композиторів М. Скорика, Є. Станковича і В. Сильвестрова. Кожний із них дасть авторський концерт у найбільших українських містах. Під час концерту у Львові прозвучали твори М. Скорика та наближених до них по характеру і творчому почерку всесвітньовідомих композиторів XIX–XX ст. Це – музика видатних французьких композиторів-імпресіоністів К. Дебюссі та М. Равеля, американського композитора Дж. Гершвіна, який поєднав у своїй творчості класику та джаз. Всі зібрані з концерту кошти будуть передані до Львівської дитячої лікарні «ОХМАТДИТ».

27 травня у приміщенні Львівського драматичного театру ім. Лесі Українки відбувся музично-мистецький проект «Пісні серця...», присвячений творчості В. Івасюка, за участі професійних виконавців та аматорів.

Фестиваль «Флюгери Львова» тривав з 6 до 9 травня, у внутрішньому дворі міської Ратуші. Учасники події відомі колективи, а також початківці. Фестиваль розпочали під час святкування Дня Львова. Протягом чотирьох днів на його сцені виступили українські та закордонні гурти. Гості змогли послухати, зокрема, кримськотатарську музику. Запрошена зірка – український рок-гурт «Кому Вниз». «Флюгери Львова – 2016» стали продовженням святкування «Львівського місяця» у Вроцлаві. Більшість гуртів, які виступа-

ли на фестивалі, представляли ту саму програму, з якою виступали під час днів Європейської столиці культури у Вроцлаві.

У Тернопільській обласній філармонії організовано концерт-спогад до 100-річчя українського хореографа і танцюриста О. Данічкіна, який з 1964 року працював головним балетмейстером філармонійного ансамблю танцю «Надзбручанка».

Переможниці Міжнародного пісенного конкурсу «Євробачення – 2016» співачці Джамалі (С. Джамаладіновій) присвоєно почесне звання «Народна артистка України». Як переможниця «Євробачення» Джамала виступила в рамках всеукраїнського гастрольного туру «Шлях додому» у містах України, зокрема, у Тернополі, Львові, Харкові, а наостанок в Києві, на сцені Національного палацу мистецтв «Україна». В основу концертної програми ліг новий альбом «Подих».

Також Джамалі за визначні особисті заслуги у соціально-економічному та культурному розвитку столиці присвоєно звання «Почесний громадянин міста Києва». Це ж звання отримала і народна артистка України Н. Матвієнко.

ТЕАТР

XVIII Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії» тривав у Херсоні 9 днів, з 20 до 28 травня, упродовж яких глядачі переглянули 32 вистави від 29 театрів. Крім цього, під час фестивалю проходили зустрічі з митцями, майстер-класи, а також карнавальна хода вулицями міста. *Гран-прі* присуджено Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному театру імені Т. Г. Шевченка за виставу «Комедія помилок» В. Шекспіра. Також серед українських учасників відзначені у різних номінаціях: «*Режисура*» – М. Голенко, «*Вій 2.0.*» Н. Ворожбит, «*Дикий театр*» (Київ), А. Білоус, «*Однорукий*», М. Макдона, Київський академічний Молодий театр, А. Бакіров, «*Комедія помилок*» В. Шекспіра, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка; «*Сценографія*» – «*Ар'єр або Захоплююча патологія*» О. Марданя, Львівський академічний театр «*Воскресіння*», А. Бакіров, «*Комедія помилок*» В. Шекспіра, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка; «*Пластичне рішення*» – О. Семьошкіна, «*Зірка або Інтоксикація театром*» Н. Кауарда, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка; «*Музичне рішення*» – Л. Зборовська, «*Еклезіаст*» за мотивами Книги Еклезіаста, Львівський театр естрадних мініатюр «*І люди, і ляльки*», Д. Данов – «*Вій 2.0.*» Н. Ворожбит, «*Дикий театр*» (Київ); «*Жіноча роль*» – С. Бойко, «*Комедія помилок*» В. Шекспіра, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка; Ю. Шаповал, «*Оскар*» Е.-Е. Шмітта, Київський муніципальний академічний театр ляльок; Т. Проворова, «*По-*

рожнеча» В. Зуєва, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша; «Чоловіча роль» – Я. Федорчук, «Лондон» М. Доська, Перша сцена сучасної драматургії Драма.UA (Львів), С. Боклан, «Однорукий» М. Макдона, Київський академічний Молодий театр, О. Коркушко, «Це все вона» А. Іванова, Київський академічний Молодий театр, П. Микитюк, «Ар'єр або Захоплююча патологія» О. Марданя, Львівський академічний театр «Воскресіння», «Жіноча роль другого плану» – Н. Крат, «Еклезіаст» (містерія за мотивами Книги Еклезіаста), Львівський театр естрадних мініатюр «І люди, і ляльки», Н. Сизова, «Остання любов Гетьмана» А. Крима, Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. М. В. Гоголя; «Чоловіча роль другого плану» – І. Залуський, «Зірка, або Інтоксикація театром» Н. Кауарда, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка, М. Руденко, «Пишка» Гі де Мопасана, Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії, Д. Літашов, «Комедія помилок» В. Шекспіра, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка, «Акторський ансамбль» – О. Малахатко, Є. Скрипник, В. Ланецький, «Не залишайте друзів без нагляду» Я. Рези, Кіровоградський академічний обласний український музично-драматичний театр імені М.Л. Кропивницького; «Соціальна терапія засобами театру» – «Останній вагон» Т. Жирка, Міжнародна антинаркотична асоціація (м. Київ); «Віртуозність та виразність пластичної мови» – Пластично-візуальне шоу «Light Souls (Світлі душі)», Quartet DEKRU (м. Київ); «За громадянський вибір, мужність та віддане служіння театру» – колектив Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру.

З 14 до 22 травня в Івано-Франківську проходив II Фестиваль сценічних мистецтв, організатор якого – академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка. Головна мета фестивалю – дослідження театрального сьогодення на основі найкращих авангардних постановок. А його цьогорічна тема – «Сцена людяності». У програмі було представлено 8 вистав від 8 театрів з різних міст, спілкування з театральними критиками, експертами, акторами, режисерами, майстер-класи та відкриті дискусії, а також театральні експедиції. Перша вирушила у день народження В. Стефаніка – 14 травня – у його рідний Русів на Івано-Франківщині. Наступна експедиція – у Нугаєвичі, на малу батьківщину І. Франка. А третя – у с. Чорторія Кіцманського району Чернівецької області, де народився І. Миколайчук.

З 19 по 25 травня у Дніпродзержинську Дніпропетровської області проходив X Міжнародний театральний фестиваль «Класика сьогодні». На нього завітали колективи зі Львова, Києва, Рівного, Чернівців, Запоріжжя, Кривого Рогу Дніпропетровської області. Крім показів вистав відбулися карнавальна хода центральними вулицями міста, а також заключна програма з церемонією нагородження переможців. Найбільшу кількість нагород зібрав дніпродзержинський театр.

жинський театр. За виставу «Гамлет» за В. Шекспіром колектив отримав Гран-прі, а Г. Василенка, який зіграв однойменного персонажа нагороджено «За кращу чоловічу роль». І. Чваркова, яка зіграла у цій же виставі, отримала приз «За кращу жіночу роль», М. Монастирського удостоєно звання найкращого актора, В. Польову названо найкращою актрисою, а заслужений артист України О. Роєнко отримав диплом лауреата в спеціальній номінації «За відродження традицій мистецтва сценічного фехтування». Художник-постановник І. Кохан отримала спеціальну нагороду «За глибоке образне розкриття драматургічного конфлікту засобами сценографії», заслуженому артисту України О. Волощенку присуджено особливий приз «За яскраве особисте прочитання образу». Ще чотири нагороди в Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки (Київ) за виставу «Нахлебник» І. Тургенєва. Кращим спектаклем малої сцени названо постановку «Білі мотилі, плетені ланцюги...», яку представляла творча майстерня зі Львова «Театр у кошику». Рівненський академічний український музично-драматичний театр переміг з виставою «Поліанна» в номінації «Оригінальне сценографічне рішення».

З 24 до 30 травня у Черкасах проходив XI Міжнародний театральний фестиваль «Сцена людства». Вистави учасники фестивалю представляли в обласній філармонії, адже сцену музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка не відремонтували після минулорічної пожежі. У програмі було показано чотири вистави: «Сімейна вечеря» М. Камолетті Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки, «Синій автомобіль» Київського академічного молодого театру, «Ножі в курях, або Спадок мірошника» Львівського академічного молодіжного театру імені Леся Курбаса та «Дівка. Українська LoveStory» Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка.

З 13 по 20 травня в Сумах четвертий рік поспіль проходив фестиваль «Чеховфест», в рамках якого було показано вистави: «Город моего детства» Г. Голубенка, Л. Сущенка у постановці Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька, «Загадочные вариации» за Е. Шміттом Київського академічного Молодого театру, «Баба Фрося» П. Ар'є Львівського драматичного театру ім. Лесі Українки, «Она» творчого об'єднання «Дикобраз», «Мать» за К. Чапеком Сумського обласного театру для дітей і юнацтва, «Подколесин» за М. Гоголем Сумського обласного академічного театру драми и музичної комедії ім. М. С. Щепкина.

20–22 травня Львів приймав 11 театральних колективів та, загалом, близько 150 акторів з різних міст України та з-за кордону – учасників XI Міжнародного фестивалю особливих театрів «Шлях», цьогорічна тема якого «Африка». Організатор події – мистецько-терапевтичний центр «Непротоптана стежина». Фестиваль проходив у рамках міжнародної театральної програми, яка реалізовується в Україні (Львів), Польщі (Люблін, Гліві-

це), Республіці Білорусь (Брест). У програмі – покази вистав і театральні тренінги від тренерів з України та з-за кордону.

16 травня у приміщенні Дніпропетровського молодіжного театру відбулося урочисте вручення нагород «Січеславни – 2016» та «Надії Січеславни» (для молодих) переможцям фестивалю-конкурсу Придніпров'я «Січеславна», на якому було представлено прем'єри сезону театрів Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Кривого Рогу, Павлограда і Запоріжжя. Гран-прі «Надії Січеславни – 2016» присуджено В. Барку, режисеру академічного молодіжного театру за виставу «Не відлітай!» О. Болдінова, його ж режисуру визнано кращою. У цій виставі також відзначено як кращого виконавця С. Олійника. А велика статуетка Гран-прі «Січеславни – 2016» дісталася режисеру В. Петренку за прем'єру старої п'єси М. Ердмана «Самоубийця».

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – «В цьому милому старому домі» за однойменною п'єсою О. Арбузова, «Вид з мосту» за однойменною п'єсою А. Міллера; Національного академічний драматичний ім. І. Франка – «Персона» за кіносценарієм І. Бергмана; Академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я» – «Постіль брати будете?» за однойменною п'єсою А. Крима; «Золоті ворота» – «Украдене щастя» за мотивами однойменного твору І. Франка.

12 травня в кінотеатрі «Кінопанорама» відбулася постановка опери-жарту «Ведмідь» за п'єсою А. Чехова. Її написала композитор І. Губаренко, а сценічне життя дав молодий театральний режисер А. Литвинов. Прем'єра твору відбулася у 2015 році, і відтоді «Ведмедя» було показано на 4 фестивалях, в т. ч. в рамках фестивалю «Гогольфест – 2015». Ще 9 показів відбулися на різних майданчиках Києва. Цього разу її представили майстри української та світової оперної сцени: народний артист України, соліст Національної опери України, лауреат міжнародних конкурсів Т. Штонда, заслужена артистка України, солістка Національної опери, лауреат міжнародних конкурсів Н. Николаїшин, соліст Національної філармонії, лауреат міжнародних конкурсів С. Бортник, лауреат міжнародних конкурсів Є. Фомін.

У Луганському обласному українському музично-драматичному театрі представлено прем'єру вистави «Червоний капелюшок» Ш. Перро, а у львівських: імені Леся Курбаса – «Раптом минулого літа» за п'єсою Т. Вільямса, імені Лесі Українки – «Білосніжка» А. Єпатко.

Показ вистави за твором «Солодка Даруся» М. Матіос у постановці Івано-Франківського обласного музично-драматичного театру відбувся 24 травня в приміщенні Київського національного академічного театру оперети.

Луганський обласний український музично-драматичний театр гастролював у Миколаєві з виставою «Маклена Граса» М. Куліша.

Провідний актор Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької у Львові, народний артист України

П. Бенюк відсвяткував своє 70-річчя від дня народження. Бенефіс актора тривав 4 дні, упродовж яких його можна було побачити в різних амплуа.

Актрисі Київського академічного Молодого театру І. Вітовській присвоєно звання «Заслужений артист України».

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

Міжнародний фестиваль-конкурс танцю народів світу «Веселкова Терпсихора», присвячений Міжнародному Дню танцю, проходив за підтримки Міністерства культури України у Києві 2–3 травня. Переможцями стали Ансамбль народного танцю «Колоски», який отримав Гран-прі в номінації «Е – хореографічні колективи спеціальних учбових закладів» та Ансамбль сучасного танцю «Леліо», який став лауреатом та отримав I місце в номінації «D – хореографічні ансамблі малих форм (до 5 осіб)».

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

12 травня з нагоди 80-річчя з дня народження відомого українського художника І. Марчука відбулася урочиста церемонія спецпогашення поштової марки «Іван Марчук „Скажи мені правду. 1994”». В церемонії взяв участь сам І. Марчук, міністр культури України Є. Нищук, радник Президента України Ю. Богуцький та керівник Укрпошти І. Ткачук. Відкриття виставки живопису І. Марчука “Генотип вольності” відбулося в Одеському художньому музеї. В експозиції близько 100 полотен шести (з 11) авторських циклів художника. Більшу частину складають роботи, які в останні роки демонструвалися виключно за кордоном.

28 травня Національний заповідник «Софія Київська» та Дирекція художніх виставок України відкрили спільний проект «Київський міф. Візуальні метафори київської ідентичності. Друга половина ХХ – поч. ХХІ століття», мета якого – показати роль образотворчого мистецтва у формуванні, інтерпретації, ретрансляції міфопоетичних аспектів образу Києва та в означенні «київської ідентичності»; виявити поряд з усталеними нові культурні змісти та контексти. В експозиції було представлено унікальні твори українського мистецтва другої половини ХХ століття з колекції Дирекції художніх виставок України.

20–26 травня у столичній галереї «Дукат» відбувся «Тихий аукціон», на якому представили роботи відомих художників ХХ століття, а також сучасне українське мистецтво. Він проходив у форматі виставки, протягом якої охочі взяти участь у торгах зможуть робити свої ставки. Добірка, представлена на «Тихому аукціоні», охоплювала 100 років українського мистецтва і включала твори видатних художників початку і середини ХХ століття – В. Єрмілова, М. Бурачека і А. Горської. Також до неї увійшли роботи сучасників: метрів живопису О. Ройтбурда, А. Криволапа, І. Марчука, М. Вайсберга і молодих художників, таких як Н. Мурашкіна і Д. Ерліх.

Група людей із Асоціації майстрів народного мистецтва України взялася своїми силами змінювати селище, започаткувавши проект «Петриківка. Restart». Улітку цього року в селищі розпишуть сім будівель, котрі стануть окрасою Петриківки. Презентація проекту відбулася 4 травня у Національному заповіднику «Софія Київська» на виставці «Петриківський рушник». Проект спрямовано на трансформацію культурного простору українського села. Громада селища отримує нове обличчя пострадянського селища та туристично привабливий об'єкт, створений на основі давнього українського мистецтва.

Зібрати гроші для благодійного фонду «Таблеточки», який допомагає дітям з онкозахворюваннями, виявили бажання учасники проекту Charity Art Nishe (CAN!), що стартував 11 травня. На продаж свої роботи виставили 10 українських художників: Д. Галкін, Р. Мінін, Д. Микитюк, С. Піскунов, О. Скачкова, М. Хартмонд і Н. Кравцов та ін. 50% від продажу робіт будуть перераховані фонду «Таблеточки», а другу половину передадуть власникам лотів.

У Києві експонувалися виставки: в Центральному будинку художника – творів І. Проценко «Міф та реальність»; у виставковому залі «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» – творів Т. та І. Сільваши «Арт – династія»; в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» – робіт І. Гайдая; в Українському фонді культури – аторських ляльок та живопису Н. Фоміної «В країні чудес»; у «Щербенко Арт Центрі» – робіт В. Бажая «Рефрижератор»; у Центрі науки та мистецтва «DIYA» – художніх робіт «Колаж життя Олександра Муратова»; в Центрі української культури та мистецтва – фоторобіт О. Андрющенка «Сонячні діти. Перший дотик»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – «Кераміка Олени Заславської»; **у галереях:** «Лавра» – творів О. Ройтбурда, А. Ганкевича, А. Ялози та інших; «АВС-арт» – живопису і графіки Н. Кручкевич, М. Сидоренка та Р. Яціва «Троє в мистецькому човні», живопису С. Кириченка «Моя чарівна країна»; «Dymchuk Gallery» – живопису І. Багірової, Т. Галаган і В. Трубіної «Classified»; Iconart – творів О. Кравченко «Садок едемський коло хати», робіт С. Салюк; «Печерська» – творчих робіт студентів та викладачів Інституту дизайну та реклами НАКККіМ; «Триптих Арт» – живопису О. Сухоліта; «Я Галерея» – робіт Д. Молдованова «Світла трава»; «Дукат» – творів П. Макова «Стан речей».

26 травня у Луцьку відбувся мистецький форум «WestArt Forum UA», що об'єднав провідних мистецтвознавців, культурологів, художників, шанувальників сучасного мистецтва. Організатори форуму – галерея сучасного мистецтва України «Арт-кафедра» та Центр дозвілля та розвитку «Адреналін Сіті». Захід мав тему – «Проблеми сучасного мистецтва: український контекст» і став підсумком виставкового проєкту «24+1. Твори українських модерністів другої половини ХХ – початку ХХІ століття». Учасники «WestArt Forum UA» обмінялися досвідом у справі популяризації українського мистецтва у світі, подискутували про здобутки та кризові явища худож-

нього життя України на початку ХХІ ст. та визначили можливі шляхи майбутнього поступу.

В Опішному Полтавської області з нагоди 95-річчя від дня народження майстрині гончарства, іграшкарки, малювальниці, заслуженого майстра народної творчості України О. Селюченко (1921–1987), а також з нагоди 30-ї річниці заснування Національного музею-заповідника українського гончарства та 15-ї річниці заснування Інституту керамології (відділення Інституту народознавства НАН України) працював триденний симпозіум «Персоналії українського гончарства як маркери національної ідентичності в координатах суспільних ідеологем». На «Стіні гончарної слави України» в Музеї мистецької родини Кричевських було відкрито меморіальні дошки, що увічнили в бронзі творчі постаті О. Селюченко, а також М. Назарчук (1911–2008) – відомої опішненської малювальниці, якій цього року виповнилося б 105 років. Мистецьку спадщину майстринь представили творчі виставки, зокрема експозиція ескізів О. Селюченко, доповнена орнаментами майстринь-малювальниць Опішного ХХ століття «Опішненська мальовка як ідентифікаційний код нації» (з фондів Національного архіву українського гончарства). Виставка кераміки «Мотрона Назарчук: вічність, закодована в мальовці» вперше презентувала творчу спадщину малювальниці з колекцій провідних українських музеїв: Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, Національного музею українського народного декоративного мистецтва та Полтавського художнього музею ім. М. Ярошенка. Винятковою подією цього дня стало відкриття виставки «Гончарна столиця України: 1985» – понад 200 унікальних світлин, на яких відображено виробниче життя легенди українського гончарного промислу – Опішненського заводу «Художній керамік», видатних постатей гончарного осередку. На ній працівники заводу «Художній керамік» уперше представлені на світлинах з приватного архіву О. Пошивайла. Жодна з цих фотографій досі не публікувалася. На унікальних світлинах – останні дні легендарних цехів заводу «Художній керамік» 1985 року. У меморіальному музеї-садибі О.Селюченко пам'ять майстрині вшановано відкриттям її глиняного погруддя. Автор – заслужений працівник культури України Ю. Пошивайло.

В Івано-Франківську відбувся XIV Міжнародний фестиваль «Свято ковалів» за участі представників 10 країн світу та 200 майстрів з України.

Відкрито пам'ятники: двом ветеранам (чоловіку та жінці) – в київському Парку Перемоги, гетьману І. Мазепі – у Полтаві; загиблим під час афганської війни землякам – у райцентрі Зарічне на Рівненщині.

У Сумах встановлено скульптуру «Ветеран». Над нею працював авторський колектив: архітектор В. Биков, скульптор Е. Гурбанов та інші.

У центрі Тернополя встановлено бронзову копію історичного ядра міста, яким воно було на початку минулого століття. До її створення доклали свої старання, зокрема, скульптор Д. Мулярчук, інженер-макетувальник

В. Кріса, архітектор Б. Солонін, тернопільські підприємці-меценати В. та В. Перці.

КІНОМИСТЕЦТВО

27 травня в Україні розпочалися покази III Міжнародного фестивалю мистецтва кіно для дітей і підлітків «Чілдрен кінофест», які проходять у Києві, Вінниці, Дніпропетровську, Житомирі, Запоріжжі, Краматорську, Кривому Розі, Маріуполі, Луцьку, Львові, Мелітополі, Одесі, Сумах, Тернополі, Харкові, Черкасах, Чернігові, Херсоні. Фестиваль триватиме до 5 червня. У рамках міжнародного конкурсу буде представлено сім європейських фільмів, відібраних на міжнародних кінофорумах. Кожна з картин рекомендована до перегляду для різних вікових категорій – від 4 до 14 років. Переможця оберуть самі юні глядачі шляхом голосування. А в позаконкурсній програмі на глядачів чекає ретроспектива міні-мультфільмів від анімаційної студії Aardman та серія мультиплікації «Моя країна – Україна» (художній керівник С. Коваль). Юні глядачі, проголосувавши, самі оберуть переможця з семи фільмів конкурсної програми.

З 3 до 9 травня в Славутичі Київської області відбувався III Міжнародний фестиваль кіно та урбаністики «86: Коло покоління». Тема цього річного фестивалю відсилала до річниці вибуху на ЧАЕС і пропонувала розглядати її в контексті часу, пам'яті, розриву та діалогу поколінь. Кінопрограма, крім спеціальних довгоочікуваних показів, поповнилася конкурсами. Тепер тут уже дві конкурсні програми українського кіно: My Street Films – проект, який у кілька етапів було реалізовано молодими кінематографістами під керівництвом кураторів, і «Пальма Півночі». Перемогла робота П. Мошенської та М. Ляпіної «Цветаєвої та Маяковського». Приз глядацьких симпатій дістався фільму Н. Машарової та А. Ульянова «Дивокрай». Особливу відзнаку отримали фільми «Перемир'я» В. Пузіка та «В школу» Н. Шевченко.

I Міжнародний фестиваль патріотичного документального кіно «Кіно-Док» в рамках Днів Європи з 20 по 22 травня у Чернігові. Він включав конкурсну та позаконкурсну програми, концерт гурту «Тінь сонця», концертну програму творчих колективів обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм. Гран-прі фестивалю отримав фільм «Зворотній бік місяця» Л. Канфера. Першого місця удостоєно фільм «Репатріот» А. Лисун. Друге місце поділили кінострічки «Війна та місто» Д. Коновалова і «Шість поверхів» О. Навроцького. Фільм «Небо FM» (В. Демченко) посів третє місце разом із стрічкою «Брат за брата» (Р. Ганущак). Приз журі отримав фільм «Дім» (режисер Г. Корж), приз глядацьких симпатій – «Пісня бійця» (Х. Люльченко).

З 21 по 23 квітня у Житомирі тривав III Фестиваль екранних мистецтв «Пілігрим». Цього року на розсуд журі було представлено 90 короткометражних фільмів з України, Грузії, Естонії та Росії. Гран-прі здобув В. Бігун із

міста Тячів за бездіалогову екранізацію за мотивами оповідання О. Довженка «Мати» у 20-хвилинному фільмі «Мати. В ім'я мільйонів» (фільм представив Україну та Естонію). Як кращу операторську роботу було відзначено ролік «Мандрівка до Єгипту» О. Ніколаєва з Маріуполя. Спеціальні призи також отримали кияни О. Спаринський за поєднання анімаційних технологій у фільмі «Закоханий їжачок» і А. Богаченко – за поетичне розкриття теми космосу у короткометражці «А у вас дім далеко від нас?». У категорії «Аматори» перше місце посів фільм «Люблю музей» (В. Булига, С. Лозовський і Д. Максимчук, місто Рівне). Кращими студентськими творами члени журі визнали фільми «Чарівний чарівник» житомирянки А. Кравченко, «Щур» М. Ваколюка з Нетішина та кінострічку київських авторів М. Щербак та О. Корешкова «Дякую, мамо». У номінації «Професіонали» нагороди отримали харків'янин В. Хачик (фільм «Скляний»), вінничанин В. Медяний (фільм «Відпустка дикуном») і столична режисерка М. Гришай (фільм «Сомнамбули»). Кращим анімаційним фільмом фестивалю стало «Нерозділене кохання» Ю. Огінської із Житомира.

У кінотеатрі «Ліра» влаштовано ретроспективу фільмів Ю. Ілленка з нагоди 80-річчя від дня його народження. До програми увійшло сім картин, серед яких – «Білий птах з чорною ознакою», «Криниця для спраглих», «Тіні забутих предків», «Лісова пісня. Мавка», «Лебедине озеро. Зона».

12 травня у київському кінотеатрі «Київ» відбулася прем'єра першого повнометражного документального фільму про вишиті сорочки «Спадок нації» (режисер О. Ткачук). 15 та 19 травня пройшли покази у Чернівцях, 17 травня – у Львові, а 18, 19, 20 травня – додаткові покази в Києві.

29 травня в столичному Будинку кіно відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів Премії Національної спілки кінематографістів України найкращим вітчизняним фільмам 2015 року. Лауреатами у різних номінаціях стали: «Найкращий ігровий фільм» – «Пісня пісень» Є. Нейман, «Найкращий неігровий фільм» – «Хуїзмістерпутін?» В. Балаяна, «Найкращий анімаційний фільм» – «Професіонали» (анімаційний серіал, фільми «Столяр», «Журналіст», «Художник») С. Ковалюка, «Найкращий короткометражний фільм» – «Rocketman» Д. Кушнарєва, Д. Муленка; «Найкращий фільм-дебют» – «Жилець» А. Матешко. Документальну стрічку «Добровольці Божої чоти» Л. Кантера й І. Яснія було відзначено Дипломом Секретаріату Правління НСКУ «За громадянську та мистецьку мужність у фіксуванні та осмисленні подій російсько-української війни».

МУЗЕЄЗНАВСТВО. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

18 травня українські музеї святкували Міжнародний день музеїв. В багатьох із них цього дня можна було побувати безкоштовно, відвідати також нічні екскурсії та розважальні програми. У Києві, у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору», було відкрито виставку українських вишива-

нок кінця XIX – початку XX століття з різних регіонів України з власних фондів, а також Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» та приватної колекції В. Ющенка. Національний музей мистецтв ім. Б. та В. Ханенків представив експериментальний проект під назвою «Art & Science».

11 травня у Національному музеї літератури України відбулася презентація мистецького проекту, що складається з ряду фотовиставок, круглих столів, прес-конференцій та відеорепортажів, і матиме на меті привернути увагу громадськості до об'єктів мистецько-культурної спадщини України, які перебувають у жалюгідному стані і потребують порятунку. Відкриває проект виставка світлин, зроблених біля маєтку Дараганів «Покорщина» у Козельці – унікальної пам'ятки дерев'яної архітектури Лівобережжя XVIII століття.

В Адміністрації Президента України, в мистецькому центрі «Second Floor Art Center» відкрито виставку «Золото нації. Наближення». Вона складається з 16 світлин прикрас з експозицій кримських музеїв, що на момент окупації півострова були виставлені в музеї Нідерландів.

До 80-річчя від дня народження українського кінорежисера, сценариста, оператора і художника Ю. Ілленка та до 75-річчя від дня народження актора, режисера і сценариста І. Миколайчука у Музеї театрального, музичного та кіномистецтва України розгорнуто ретроспективну виставку «Кіновсесвіт Юрія Ілленка й Івана Миколайчука». Експонати надано з фондів Музею, матеріали Національної кіностудії художніх фільмів ім. О. Довженка та з архіву Ю. Ілленка, які надала його дружина – народна артистка України Л. Єфименко. Вагому частину експозиції становлять унікальні світлини, програми і афіші та декілька художніх робіт Ю. Ілленка. Також на виставці представлено ескізи до фільмів, виконані художниками А. Мамонтовим, В. Войтенком, М. Раковським, Т. Лящук, Т. Левшуною.

Всесвітньо відомому американському авіаконструкторові, уродженцеві Києва І. Сікорському присвячено історико-меморіальний виставковий проект, який днями презентували в київському Музеї української діаспори. Експозиція «Наш Сікорський» уперше масштабно показує життєвий шлях та професійні досягнення авіаконструктора на його історичній батьківщині. Частину унікальних експонатів і документів передано Музею української діаспори із «Igor I. Sikorsky Historical Archive». В експозиції відтворено куточки київського помешкання та майстерні геніального киянина, а також фрагмент його американського кабінету. Виставка працюватиме до кінця жовтня.

19 травня в Києві на фасаді Золотих Воріт встановлено ікону-мозаїку Пресвятої Богородиці. Панно височітиме у ніші над кованими ворітьми. Вона є копією тієї, яка прикрашала головний в'їзд до Києва у X–XI століттях. Богородиця Нікопея вважається хранителькою держави, яка символізує перемогу у праведній боротьбі. Мозаїка складається з тисяч шматочків різнобарвної смальти. Профінансували роботу благодійники.

У Дніпрі, в будинку-музеї академіка Д. Яворницького, відкрито виставку «Дніпрові пороги». Її присвячено унікальному природному та історичному явищу, одному із символів України, який було знищено під час радянської індустріалізації. Сьогодні музейні фонди міста зберігають одну з найбільших в Україні колекцій старожитностей, яка всебічно висвітлює цю тему. Основу колекції було закладено видатним істориком, археологом та дослідником дніпрових порогів Д. Яворницьким, який свого часу видав історико-географічний нарис «Дніпрові пороги» з багатим ілюстративним матеріалом. На виставці представлено рідкісні світлини та мапи XIX – початку XX століття, документи, ексклюзивні видання, унікальні археологічні знахідки з колекцій О. Поля, Д. Яворницького, Я. Новицького, давні знаряддя праці, фрагменти зброї та посуду, знайдені на місцях порогів тощо.

Уперше після 7 років реставрації у Волинському краєзнавчому музеї відвідувачам представлено старовинний іконостас із Свято-Троїцької церкви селища Головне Любомльського району. 2009 року цей іконостас, а також бокові вівтарі «Причащення Святого Онуфрія» та «Зішестя Святого Духа на апостолів» були передані настоятелем храму архімандритом Савою до Волинського краєзнавчого музею. Друге життя іконостасу дали спеціалісти музею під керівництвом завідувача реставраційної майстерні А. Квасюка. 17 травня у цьому ж музеї було відкрито виставку «Кримські татари і Волинь», а також відбулися День відкритих дверей і 6-й музейний круглий стіл на тему «Музейна справа на Волині: історія, теорія, практика».

25-й раз поспіль у Рівному відбувалися «Музейні гостини». Головна мета свята, організованого обласним краєзнавчим музеєм, – познайомити городян та гостей міста з творчими здобутками народних майстрів, фольклорних колективів та окремих виконавців. Крім традиційної виставки-продажу виробів декоративно-прикладного мистецтва, на відвідувачів чекала концертна програма.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

26 травня у Національній парламентській бібліотеці України відбулася церемонія підписання Угоди про співпрацю з Національною бібліотекою Білорусі, а також презентація та передання українським бібліотекам і музеям факсимільного видання «Книжное наследие Франциска Скорины». У заході взяли участь представники Посольства Республіки Білорусь в Україні, Посольства Литовської Республіки в Україні, Міністерства культури України, директор Чеського центру в Києві, керівники провідних вітчизняних бібліотек і музеїв, яким буде вручено презентоване видання, представники білоруської діаспори.

Івано-франківці подарували Маріупольській історичній бібліотеці ім. М. Грушевського україномовні видання. Поділитися книжками з домашніх колекцій закликали прес-офіцер сектору «М» Т. Грень та місцеві журналісти. Тамтешній бібліотечний фонд поповнили історичні романи А. Кашенка,

К. Басенка, А. Хижняка та інших, твори О. Забужко, М. Матіос, Л. Дереша, Ю. Андруховича, проза прикарпатців Л. Литвинчука, Г. Медвідь тощо.

26 травня на Миколаївщині Центральна міська бібліотека ім. М. Л. Кривницького започаткувала цикл філософсько-духовних студій «Нікольські читання», приурочених до Дня Святого Миколая Чудотворця (Ніколи Літнього). Основний орієнтир студій – ціннісне осмислення духовних начал Миколаєва і миколаївців, історико-культурної, літературно-художньої, краєзнавчої спадщини, національної й родової ідентичності крізь призму змін у сучасному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

Близько сотні поетів з України та з-за кордону зібрав з 19 до 25 травня в Києві XI Міжнародний фестиваль поезії «Київські лаври», засновником якого є журнал про сучасну культуру «ШО».

XII Київська міжнародна книжкова виставка проходила з 19 до 22 травня в Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім». Крім презентацій книжкової продукції проходили тематичні круглі столи, брифінги з актуальних питань книговидавництва та книготорговельного ринку, прес-конференції, семінари, майстер-класи, автограф-сесії. Проведено й добродійну акцію «Книга для друга»: волонтери збирали книги для поповнення фондів провінційних дитячих бібліотек України.

До 100-річчя з дня смерті класика єврейської літератури Шолом-Алейхема 13 травня у Києві, в Національному музеї літератури України, відбулася літературно-мистецька акція «Згадуючи Шолом-Алейхема», проведена спільно з Єврейським фондом в Україні, Центром Всесвітнього єврейського конгресу, Київським єврейським культурно-просвітницьким товариством ім. Шолом-Алейхема. У програмі заходу – екскурсія виставкою «Згадуючи Шолом-Алейхема», науково-літературна конференція «Шолом-Алейхем – великий майстер єврейського слова», вистава Київського театру «Studio Ш-А!» «Шолом-Алейхем, Києве!».

11 травня у Національному музеї літератури України відбулося літературно-мистецьке свято «З янголом на плечі» до 55-річчя від дня народження відомого поета, редактора, видавця І. Малковича. Участь в святі взяли відомі письменники та музиканти.

Вінниця з 26 до 29 травня приймала учасників II Міжнародного фестивалю коротких оповідань «Intermezzo», присвяченого постаті українського письменника і громадського діяча М. Коцюбинського. Програма фестивалю присвячувалася Криму та кримським татарам і складалася з 45 мистецьких заходів. Серед них – відкриття фотовиставки «Мустафа Джемільєв. Незламний борець за свободу прав людини»; презентація фінальної частини проекту «АртПоле» за участю Р. Скібіна, О. Нікітюка, Ю. Гушул, О. Михайлюк; зустріч з письменником О. Ільченком; прем'єра кримськотата-

рської версії фільму «Татарський триптих» (спільно з Національним центром Олександра Довженка); покази документальних фільмів на тему втраченого дому (спільно з Міжнародним фестивалем документального кіно про права людини Docudays UA) та інші.

Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині» проходила з 20 по 22 травня в Одеській національній науковій бібліотеці ім. М. Горького за підтримки Міністерства культури України, Одеської обласної державної адміністрації, Одеської обласної та Одеської міської рад, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів. У програмі – презентації нових вітчизняних видань, промоакції, дискусійна студія з питань книговидавання, мистецький ярмарок, авторські читання, музична вітальня «Співаю тебе, Україно» за участі провідних артистів Одеського національного академічного театру опери та балету, поетичні вечорниці, автограф-сесії, майстер-класи, зустрічі з видавцями та авторами, Всеукраїнська благодійна акція «Бібліотека українського воїна», книжково-ілюстративна виставка «Книги письменників Одещини 2014–2016» тощо.

У львівському Палаці мистецтв працював Дитячий форум видавців. Програма чотириденного заходу включала близько 500 заходів. Участь у форумі взяли 40 письменників, близько 25 художників-ілюстраторів і близько 30 видавництв.

З 11 по 13 травня в рамках культурно-мистецького проекту «Культурні діалоги», ініційованого Міністерством культури України разом з відомим українським письменником А. Курковим, на Закарпатті проходив третій завершальний етап культурно-мистецької акції «Закарпатські діалоги».

ПРОСВІТНИЦТВО. АМАТОРСТВО

В Івано-Франківську відбулися Міжнародний мистецький фестиваль країн Карпатського регіону «Карпатський простір» за участі мистецьких колективів з Польщі, Угорщини, Словаччини, Чехії, Австрії, Румунії, Молдови, Азербайджану, Грузії та Естонії, та в його рамках, круглий стіл «Європа Карпат. Український аспект».

У Києві, в Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка, нагороджено переможців XVI Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика. Свої нагороди отримали понад 100 знавців мови. Перше, друге і третє місце розділили студенти й учні в 14 вікових групах. Окремо відзначено переможців серед ліцеїстів військових ліцеїв та курсантів вищих військових навчальних закладів. Організатори конкурсу – Ліга українських меценатів та Міністерство освіти і науки.

Уже вдруге кияни могли ознайомитись з культурами Сходу завдяки фестивалю East Fest (Східний Фестиваль), що відбувся у столичному Ісламському культурному центрі 14 травня. На фестивалі було представлено осередки

культур з Афганістану, Пакистану, Узбекистану, Камеруну та інших країн, які сповідують іслам. На фестивалі можна було, зокрема, знайти унікальні вироби мистецтва, побачити виступи дитячих колективів, прослухати цикл лекцій про історію арабської мови, історію ісламу в Україні. Також до 21 травня тут працювала фотовиставка Г. Корбут «Обличчя ісламу».

Дитячі театральні колективи з Києва, Білої Церкви, а також із-за кордону взяли участь у III Київському дитячому театральному фестивалі «Чудо-сія», який проходив у столиці з 27 до 29 травня. Відбулися численні майстер-класи від професійних акторів, режисерів та драматургів, фотосесії і театральні екскурсії. Діти могли поспілкуватися не лише один з одним, а й зі студентами театральних вишів.

Однією з вагомих подій травня стало вже традиційне святкування Дня Києва, а саме – його 1534-річчя. Одним із центральних заходів, організованих у столиці, став новий мистецький фестиваль «День Києва. Свято на пагорбах», що відбувся 28 та 29 травня. Він об'єднав 5 різних сцен та понад 40 артистів, які, за задумом організаторів, мали показати різні історичні напрями становлення київської музичної культури – від часів бароко до музики XXI сторіччя. До Національного музею «Київська фортеця» було запрошено 28 травня на фестиваль «Київ єднає», в програмі якого – прем'єра вистави «Колгосп тварин» («Скотний двір») від Театру «Маскам Рад», виступи кращих колективів і виконавців східних танців, ярмарки майстрів декоративно-вжиткового мистецтва, майстер-класи із виготовлення писанки, гончарства тощо. В Національному заповіднику «Софія Київська» згадували доньку київського князя Я. Мудрого, французьку королеву Анну. Поруч, на Софійській площі, виступили О. Скрипка та джазовий оркестр «Либідь». У ботанічному саду ім. Гришка всі охочі могли взяти участь у масштабному фестивалі «Garden Music», який об'єднав у собі одразу кілька заходів. Тут проходили фестивалі тату, борід, фотографії і скульптур. Вразив своїм масштабом уже традиційний мегамарш у вишиванках: тисячі людей у національних строях пройшлися від Золотих воріт до Михайлівської площі, де утворили живий напис «Київ». Черговим витвір представив киянам і скульптор К. Скрытуцький, прикрасивши улюблене місце їх відпочинку – Пейзажну алею – новим арт-об'єктом, створеним за мотивами казки «Аліса в Країні чудес». На Михайлівській площі звучали кобзарські пісні та музика бароко, «Вільний дворик» на Андріївському узвозі зібрав прихильників вуличних музикантів та міського фольклору, а на Контрактовій площі було відкрито «Молоду сцену», де виступали молоді київські виконавці. Для книгоманів на Пейзажній алеї організували «Літературну сцену», де протягом двох днів читали твори та влаштували книжковий ярмарок.

За підтримки Міністерства культури України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства молоді та спорту України, Київської міської державної адміністрації та Федерації профспілок України 31 травня Благо-

дійний Фонд «Ти не сам» провів у Міжнародному центрі культури і мистецтв «Жовтневий палац» благодійний концерт «Всі ми діти твої, Україно» і виставку дитячого малюнка дітей, що стали сиротами внаслідок АТО, дітей воїнів АТО, а також вихованців дитячих будинків. Під час події також працювали народні майстри, проводилися майстер-класи з вишивки, петриківського розпису, виготовлення ляльки-мотанки тощо. На сцені крім обдарованих дітей виступили відомі музичні виконавці В. Козловський, Т. Матвієнко та А. Мірзоян, О. Стебельська, Інеш та інші.

14–15 травня в «Київській фортеці» відбувся Перший Європейський вікенд. Організатори події – Міжнародний благодійний фонд «Волонтерська допомога», Благодійний фонд «Сприяння та розвитку». Київська фортеця прихистила у своїх стінах усіх бажаючих поринути в атмосферу сімейного свята. Благодійні ярмарки, майстер-класи, фото-виставка, аукціон картин, лицарі, аніматори, виступи дитячих колективів, театр під відкритим небом передбачали благодійну мету: частину коштів буде передано на допомогу дітям прифронтової зони.

У травневі свята кияни та гості столиці завітали на фестиваль-конкурс писанок на Софійській площі, яку заповнили 374 авторські писанки, розмальовані майстрами з усіх регіонів України.

22 травня, у приміщенні Кіровоградської обласної філармонії проходив XXV Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва «Калиновий спів». Під час церемонії його урочистого відкриття на сцені обласної філармонії до фестивальної емблеми – гілки калини – щороку пов'язується новий рушник, спеціально вишитий народними майстринями окремого району чи міста області. Цього року таку честь було надано делегації Кіровоградського району. У концертній програмі своє мистецтво представили кращі вокально-хорові колективи Кіровоградщини, гості з Дніпропетровської, Донецької, Вінницької, Луганської, Тернопільської та Черкаської областей. У рамках фестивалю працювала виставка декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва майстрів Кіровоградського району «Калиновий розмай».

У Коломиї Івано-Франківської області відбувся IX Всеукраїнський фольклорний фестиваль «Писанка». Творчі колективи, які приїхали з різних куточків України, демонстрували свої таланти зі співів і танців, народні майстри розгорнули виставку-продаж творів декоративно-ужиткового мистецтва, а за участі провідних майстрів, керівників гуртків, викладачів, дослідників з Києва, Луганська, Коломиї пройшло засідання круглого столу «Українське писанкарство».

VII Всеукраїнський фестиваль вишитих рушників «Вишиті обереги єднання» відбувся 15 травня в Луцьку. Під час фестивалю відбувся благодійний аукціон-продаж вишитих рушників (виручені кошти будуть передані вишивальницям, які знаходяться у скруті), конкурс дитячих малюнків на асфальті,

конкурс на кращі короваї на весільних рушниках та виступи фольклорних колективів.

19 травня уже вдесяте було відзначено День вишиванки. Українці дотримувались патріотичного дрес-коду на роботі, влаштовували флешмоби і різноманітні акції. В Києві близько тисячі людей об'єдналися на Софіївській та Михайлівській площах у вишиванковий ланцюг єдності. Під час акції було виконано українські пісні та національний гімн. Своєрідно пройшов день вишиванки в окремих обласних центрах. В Івано-Франківську жителі самотужки виготовили вишиті сорочки на пам'ятники І. Франку і «Руській трійці». У Чернівцях вишиванкою було оздоблено подвір'я національного університету, святкова хода з музикантами пройшла центром міста, а потім чернівчани взяли одягати у вишиваний стрій статую «Європа», що знаходиться тут на одній зі старовинних споруд. А в Одесі відбувся 8-й «Мегамарш у вишиванках». Майже тисяча одеситів і гостей міста пройшли в національних костюмах Дерibasівською повз оперний театр на Думську площу, до муніципалітету, і далі, Приморським бульваром – до колони Воронцовського палацу. Там учасники маршу виконали гімн України.

З нагоди 760-річчя Львова було організовано ряд заходів, серед яких урочиста хода вулицями міста, учасниками якої стали понад 2 тис. жителів. Серед них актори, львівський духовий оркестр «Сурми Галичини», музиканти із австрійського міста Перг та інші. На площі Ринок обидва оркестри дали спільний концерт і влаштували між собою музичний батл. Львівський театр «Воскресіння» показав на площі перед Оперним театром вуличну виставу «Глорія». У ній взяли участь вісім акторів на ходулях, які поєднали вуличний театр із вогняним шоу. В Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького відкрито виставку «Юрій Змієборець і святі воїни». Працівники музею презентували кілька десятків відреставрованих найдавніших українських ікон. А у Першому театрі для дітей та юнацтва проходив VIII Фестиваль єврейської музики LvivKlezFest, у програмі якого – майстер-класи ізраїльських танців, бардівські пісні, екскурсії краківським передмістям та єврейським кварталом, гала-концерт на площі Ринок.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 22.06.2016. Обл.-вид. арк. 1,5. Б/т. Зам. 56. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12